

גדול עונשו של שבת משל שביעית –

The punishment of שבת is greater than the punishment of שביעית

OVERVIEW

Concerning שביעית there are two general types of דינים; a) those concerning the prohibition against working the land on שביעית, which by definition means מחובר or attached to the ground; and b) the laws pertaining to how we treat any produce that was harvested on שביעית; in which manner we may eat them etc. תוספות will be discussing that which the גמרא states that שביעית, as opposed to שבת, is בתלוש ליתא במחובר איתא. There is a מחלוקת between רש"י and (רש"י) איסור אכילה דינים of whether we are discussing the דינים (תוספות) איסור מלאכה of דינים.

לפירוש הקונטרס דמפרש בתלוש שנתלש שבת וקודם שביעית –

According to רש"י's explanation¹ that the meaning of תלוש is that it was detached from the plant before שבת and before שביעית² respectively -

משמע שרוצה לפרש שביעית במחובר איתא –

This indicates that he intends to interpret that which the גמרא states 'that שביעית is applicable only when it is attached' to the plant -

היינו במחובר ערב שביעית ונתלש בשביעית ומיירי באיסור פירות שביעית לאכילה –
That it means that it was attached prior to the arrival of שביעית and became detached³ on שביעית and the גמרא which says that שביעית במחובר איתא is discussing the prohibition against eating⁴ שביעית.

asks: תוספות

וקשה לרבינו יצחק דלפירושו לא הוה ליה למימר –

The ר"י has difficulty with this פשט of רש"י, for according to his interpretation, it was not necessary for the גמרא to state that the עונש of שבת is greater than שביעית and that the עונש of שביעית is greater than מעשר -

¹ רש"י ד"ה ואילו שביעית. See 'Thinking it over' # 1.

² On שבת we are prohibited from doing work with items that were תלוש before שבת, such as טחינה, בישול וכו' שבת, however on שביעית, anything that was harvested before שביעית, no דינים of שביעית apply to it.

³ For since רש"י says that תלוש means that it was תלוש before שביעית, that proves that מחובר means that it was מחובר only in the beginning of שביעית and later it was תלוש.

⁴ If we were discussing שביעית במלאכה, the concepts of תלוש ומחובר should be in the year of שביעית itself not ערב שביעית.

אלא גדול עונשו של שבת ושביעית משל מעשר –

Rather the גמרא should have just said: that the עונש of שבת and שביעית is greater than the עונש of מעשר –

דאיתנהו במאכל בהמה מה שאין כן במעשר –

Since the דינים of שבת and שביעית are applicable by animal feed⁵, which it is not so by מעשר –

ולמה ליה למימר כלל גדול עונשה של שבת משל שביעית –

And why was it at all necessary for the גמרא to say that the עונש of שבת is greater than that of שביעית, when we could have included both שבת and שביעית together as opposed to מעשר⁶.

גמרא offers another interpretation of the תוספות:

אלא נראה לרבינו יצחק דבמידי דאכילה דלא שייכא לענין שבת –

However, it seems to the ר"י that concerning eating, which has no connection to the laws of שבת⁷ –

לא שייך למימר גדול שבת לא משביעית ולא ממעשר –

It is inappropriate to say that שבת is greater neither from שביעית nor from מעשר⁸ –

ולהכי לא קאמר גדול שבת ושביעית ממעשר –

And therefore the גמרא did not say that שבת and שביעית are greater than מעשר, in the sense that by them the prohibitions extend also to animal feed (as the ר"י asked on רש"י), because eating is not relevant to the rules of שבת –

אלא קאמר גדול שבת משביעית דאיסור מלאכות איתנהו בין בתלוש ובין במחובר –

Rather the גמרא says that שבת is greater than שביעית in something which is relevant to both, namely the prohibition against working that the prohibition against work on שבת is applicable regardless whether the object being worked on is תלוש or מחובר –

ואילו איסור מלאכות דשביעית במחובר איתא בתלוש ליכא⁹ –

⁵ The דינים of שבת and שביעית apply to all food stuff; by מעשר however it is only ויצהר מן התורה (even) the דגן תירוש ויצהר (which are not מעשר). (מחויב במעשר) but not מאכלי אדם added only other רבנן.

⁶ Since all that is required for something to be called גדול, is that it is greater than just one other איסור. See 'Thinking it over' # 3.

⁷ There are no specific rules about what one may or may not eat on שבת.

⁸ Were we to say that שבת is greater than שביעית for on שבת one is not permitted to do work with תלוש, while on שביעית one is permitted to eat תלוש, we would be comparing two distinct and separate concepts; working with eating. תוספות feels this is not a proper comparison.

⁹ The term תלוש according to תוס' would mean something that was תלוש (even) on שביעית, not (only) ערב.

However, the prohibition against work on שביעית; it is only applicable to plants which are attached to the ground and not by detached plants -

וכן משמע בירושלמי דקתני שהשבת חלה על הכל –

And this interpretation is also indicated in the תלמוד ירושלמי where it states that שבת is applicable to all manner of work

ושביעית לא חלה אלא על עבודת הארץ בלבד –

However, שביעית is applicable only for the working the land, which indicates that we are discussing מלאכה and not אכילה.

SUMMARY

When comparing the strengths of various איסורים they should be of a similar type. In our case, we should compare איסורי אכילה with איסורי אכילה. Therefore we cannot say that שביעית ליתא בתלוש is referring to שביעית פירות שביעית, for then we would not be able to compare it with איסורי שבת, which are מלאכה. Rather we have to say that the חומרא of שבת over שביעית is in איסורי מלאכה. That is also the reason why the גמרא does not combine שבת and שביעית as opposed to מעשר for that would be comparing איסורי מלאכה to איסורי אכילה.

THINKING IT OVER

1. How can רש"י state that תלוש means before שביעית;¹⁰ how is it then considered פירות שביעית?¹¹

2. Can we reconcile רש"י with the ירושלמי?¹²

3. גדול עונשו של גמרא asks that according to רש"י, the גמרא could have said שבת ושביעית משל מעשר.¹³ Seemingly the same question can be asked even according to תוספות, that the גמרא should have said according to בר קפרא that גדול עונשו של שביעית ושל מעשר משל פאה?¹⁴

as שביעית רש"י would have it.

¹⁰ See footnote # 1.

¹¹ See גמרא ד"ה ואילו שפת אמת on the.

¹² See שפת אמת שם.

¹³ See footnote # 6.

¹⁴ See מהרש"א.